

*****

Előfizetési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

*****

Nyiltér sora 40 fill.
Hivatalos
és magánhirdetések
arszabás szerint.
Tobbszöri hirdetés-
nél árengedmény.

*****

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— I P O L Y S Á G O N . —

Feladós szerkesztő:
H A L Á S Z F E R E N C .

Megjelen
szombaton reggel.

AZ ISKOLA FELADATA MA.

Irta Barczán Endre.

Talán furcsának találja az olvasó, hogy e címen helyi lapban vezető cikk jelenik meg: mégis úgy hiszem, nagyon is a közre tartozó munkát végzek, ha egy pár dolgot e tárgy keretében megbeszélni akarok. Elismerem, hogy a címből az utolsó szót el lehetett volna hagyni, mert hiszen az iskolának ma sincs egyéb feladata, mint ami eddig volt; de ma mégis erőteljesebben kell hangoztatnunk minden tanításnak — nevelésnek a napi élethez kötöttségét, mint ezelőtt.

Az iskola tanít és nevel a jelen és a jövő számára. Természetes tehát, hogyha helyesen fogja fel hivatását: magasabb és tisztelre méltóbb intézményt a közélet nem ismerhet. Helyes irányban, a nemes emberi lélek minden tisztult érzelmével beoltani az ifjúságot; lelkiileg, testiileg képessé tenni minden munkára, fáradalomra, türesemre, szenvedésre; megadni a tudásnak mindazokat az eszközeit, melyek az embert eszének erejével, gondolkodásának sokoldalúságával a természetben uralkodóvá teszik, a tökéletesedés felé viszik, a nyugodtabb, megelégedettebb s az egymás szeretetén épülő élethez segítik: ennél magasabb feladatot maga elé senki ki nem tűzhet.

Érthető, hogy e célok munkásával szemben a társadalom a legfokozottabb igényekkel lép fel; érthető, hogy tőle sokkal több lelki puritánságot, sokkal nagyobb készültséget követel, mint bárki mástól. Érthető, hogy a hibákat benne hamarabb meglátja; az emberi gyengeségeket fokozottabbnak hiszi; a tévedéseket bűnöknek minősíti. De éppen ebből a magasabb kívánalomból természetesen következnek, hogy ezt az intézményt s annak képviselőit, melyre s akikre sok millió gyermekre lelki felépítése, nemzedékek kialakítása, a jövő állami, társadalmi rend irányításának s az egész emberi nem boldogulásának megalapozása van bízva: a legnagyobb tiszteletben tartsa, s amíg munkáját szerető, de vizsgáló figyelemmel kíséri: addig másrészt botránkozva utasítson el mindent, ami azt alaptalanul meggyanúsítaná, beszenyenezné s a közbecsüléstől megfosztaná.

Ezért elszomorító és megbotránkozató, hogy nálunk — s itt nem zárkozhatom el annak sajnálatos kijelentésétől, hogy ezen a helyi társadalom egy részét is értem — akadnak, akik valódi élvezettel feketítik be alaptalanul az iskola munkáját; nem állják feltétel nélkül, hogy egy-egy tanuló iskolai minősítése kicsinyes kedvezésektől, sőt

még megvesztegetésektől függhet s e kedvezésnek a szülő részéről való elmulasztása alapja lehet a gyenge bizonyítványnak. Oly visszatetsző s silányul alacsony e gondolkodás, hogy a köznek kellene tiltakoznia ellene a gyermek szennyezetlen lelkének megromlása nevében; de — sajnos — amíg más pályán haladó embert állásának tekintélye a gyanúsítástól megóv: addig a tanítás számára csak a keserű fájdalom s hálátlanság érzése marad; mert a tanár — tanító a maga méltósága tudatában lealacsonyítónak tartaná, ha tisztességét, becsületét az ilyen gyanúsítóval szemben a törvény védelme s büntető hatalma alatt keresné.

Ma az iskolának közelebb kell férköznie a napi élethez, mint ezelőtt. Az a világromboló átalakulás, mely eddig felállított elméleteket, felfogásokat, művészeti alkotásokat, szellemi és anyagi tekintélyeket társadalmakat, államokat halomra döntött: minden téren újat fog teremteni; soha sem kívánta hát a közérdek annyira az iskola életének az új viszonyokhoz való alkalmazását, mint most. Az iskolának keresnie kell az alkalmat, hogy a napi események által teremtett hangulatot, a gazdag tapasztalatokból leszűrt új nézeteket, a társadalmi és gazdasági élet új követelményeit bevonta munkássága körébe s mindent megértetve készítse elő tanítványait a beálló béke éveire. Nagy figyelemmel kell kísérenie a szülők, az iskolához közelebb állók életében történő változásokat s e munkájában a társadalom, de első sorban a szülők támogatását követeli. Ma nemcsak azért van az iskolának s szülői háznak állandó kapcsolatban tartására szükség, mert a gyermek jövője kívánja; hanem azért is mert hazafias s általános emberi kötelességeink legszentebb teljesítését várja tőlünk a nehéz idő. Annál megrovandóbb s elítélendőbb, midőn ma is akad intelligens ember, ki gyermekét valósággal odadobja az iskolának eleve elvárva, hogy onnan az az apa elfogult kívánságának megfelelőleg kerüljön ki; de állja, sőt méltóságán alul levőnek tartja, hogy gyermeke vezetőinél érdeklődjék a gyermek magatartását s képességeit illetőleg. A fentebb említettek körébe tartozik az a dolog is, mikor eleve többre becsüli saját természetesen elfogult véleményét a szülő, mint azét az iskoláét, amely gazdag s ezer esetből leszűrt tapasztalattal szakavatottan csupán ideális nevelői feladatának betöltéséért munkálkodik.

Mindig helytelen, visszatartóan reális és opportunus léha felfogással vallott, mikor az iskolát a tanulóknak adott osztályzatok szerint ítélték meg s csupán arra valónak tartották, hogy osztályzatot adjon, az ott nyert bizonyítvánnyal bizonyos életpályához jusson a gyermek; s nem vizsgálták a szellemi tőkét, melyet onnan nyert, nem törődtek a szerzett tudással, sőt azt figyelemre sem méltatták.

De ma kétszeresen bűn.

A háboru nem hozott számunkra vagyont, nem hagy pénzre felváltható értékeket; csak pusztit, megsemmisít. Az egyedüli érték, amit magunkkal tovább kell vinnünk: a tudás, a képesség, az akarat, a munkaszeretet, a becsületesség, az egymásért tevés, ösztartás. Az az iskola feladata, hogy ezekből mentől többet adjon az ifjunak s aszerint értékelje őt, amennyit belőlük magába szedni, magáévá tenni tud. Rendkívül megcsalná s pellengérré állítaná az élet az a tanítót, aki érdemellenül, elnézőleg osztogatna bizonyítványokat; de véghetetlen bűnös volna az iskola, amely ennek megengedésével rászabadítaná a jövő munkás társadalmára tehetségtelen, munkakerülő, vagy tudatlan s a közre értéktelen elemeket.

Azzal végzem, amivel kezdtem. Joga van a közönségnek, hogy azt az intézményt, melyre legdrágább kincsét bízta, szemmel tartsa, annak működését figyelje s róla ítéletet is mondjon. De e jog menten jogtalansággá, orvátamaddá, megbocsáthatatlan s a köz nevében üldözendő bűnné válik, mihelyt az ítélet egyetlen esetből való általánosításból, a látszólagos hibák szándékolt megnagyításából s főleg: az általános viszonyok nem ismeréséből támad.

Aki bírálni mer: tartsa becsületbeli kötelességének az elfogultságot s a bírálható dolog *alapos* megismerését. Aki az iskolával szemben ítéliként lép fel: vegye tüzetes s lelkiismeretes vizsgálat alá minden iskola munkáját s ne feledje, hogy a legszentebb hivatásu intézmény önző szempontból való megtámadása a fejlődő nemzedékek lelki megromlását jelenti; abban a munkás osztályban pedig, mely szép, de csak idealizmussal fizetett fáradságos pályáján igazán a közért dolgozik: gyógyíthatatlan lelki sebet üt s elriasztja tőle az eszményiség nagyon vonzó, de testileg nem tápláló világát.

TOLLHEGGYEL.

Kazalrakó asszonyok.

Megy a kocsi és az utas ránkönnyököl a kocsioldalra. hogy szívébe zárja a panorámát.

A kutató szem ezernyi sugarat villant s a kocsik sarklójára s a fül régi fülemiléneket elfelejt, Nem kerestünk ölelkező párokat rózsabokrok mentén s a vadász sem érdekel, ki vizslájával fogolycsapat után kutat a barázdán A pipacsmaradék és kék virágfolt csupán üdítő pillanat gondolatainkban s a harangszó, galambropülés a falvak fölött, a botjára támaszkodó juhász a töltés mellett, erdőbe rohánzó szarvasok riadása, kutyám a pusztán, csupán régebbi megfigyeléseinkre emlékeztetők.

Fülünk cséplőgép zugására figyelmeztet, szemünk osztagokat és kazlakat, motorokat, buzaszállító szerkezeteket kutat . . .

A magyar imádság emelte ki a földből a buzakazlakat s a magyar szív irta be reménységét a tavaszi szántás rögeibe. Falvak verejtékéből, síró asszonyok könnyéből, dacos erők munkájából sarjadt az idej buza, mert kérdezd meg a leányt, ki gyöngévállán buzakévet emel, vagy az öreg nőt, ki hajlott háttal villázza a magyar áldást, bizonyára megmondja: buzaszentelőkor több könnyünk csordult, mint szenteltvíz. rózsafüzéres imádkozások idején több volt az áhitat, mint bármely idők ájtatossága; és midőn jött az aratás: annyi verejték még sohasem hullott magyar rónára, mint midőn a kasza asszonyok kezébe suhogott . . . Bontsd ki a kalaszt, tartsd a buzaszemet asszony orca elé, kérdezd meg, mit lát rajta s ő mennybeszálló szóval feleli: Mária arcát, mert Mária az asszonyok barátja.

Asszonyoké ma az augusztusi magyar róna s midőn leszáll az est és hulló csillagok sugara lobban nagy iverletben, ők bocsátják csillag utjára sóhajtásukat: vidd el Galiciába, vidd el Doberdóra, vidd el a fogásba ösmeretlen földek titkos fájdalomaira s mondd meg, sorakozik már az új buzák zsákja és új lisztből sült már a kenyér . . . mikor jössz haza édes?

Asszonyok futik a motort, asszonyok igazítják gőz erejét, asszonyvállon villan a hold éjfélnyúló kazalrakások és asszony kezében az ostor hazahajtó buzásszekerek tetején, asszonyujjak között siklik az áldott mag, a magyar várakozás, magyar reménység drága kincse . . . Falvak szélén zengő dal asszony-szájról uszik s az ő imádságuk rajzolta a róna délibábjába a magyar kitarást, a szívósságot, bizalmat és megingatlanságot.

Áldott legyen a kezetek, a fájdalom hét törével átvett szívü magyar asszonyok.

Az új örlési arány.

A hivatalos lap 2735. 1916. M. E szám alatt hozta a kormányrendeletet, a melyből kitűnik, hogy augusztus hó 16-tól fogva 4 százalékkal kevesebb korpát és ugyancsak 4 százalékkal több kenyérlisztet kell előállítani. Minthogy a finom tézstaliszt és a főzöliszt kiörlési arányán a kormány nem változtatott, nyilvánvaló, hogy ezen fajtnak a minősége nem változik, de nyilvánvaló az is, hogy a kenyérliszt minősége ugyanannyi százalékkal csökken, mint ahány százalékkal kevesebb korpát állítanak elő, vagyis a korpa 4 százalékos hiánya a kenyérlisztben lesz feltalálható. A rendelet tehát a gazdák kívánságára a korpa árát métermázsánként 5 koronával leszállította és ezzel kapcsolatban a korpa kitermelését csökkentette ugyan, de ezzel szemben a kenyérliszt minőségét az egész országban lényegesen leszállította. A rozslisztnél a rosszabbodás 3 százalék lesz, mint hogy ennyi korpát kevernek a lisztbe. Viszont az is igaz, hogy ily módon másfél millió q-val emelik az ország lisztkészletét, a mi szintén fontos szempont.

A hétpől.

augusztus 18.

A főgimnázium új tanéve.

Az ipolysági állami főgimnáziumban a javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatokat augusztus 30. reggel 8 órától kezdve tartják. Minden vizsgálatra az előbbi osztály bizonyítványával tartoznak a tanulók megjelenni. A felvételi vizsgálatok díja 20 K, a magánvizsgálatoké 80 K.

A beiratások az I.—V. osztályba szept. 1., 2. és 4. napjain reggel 8 órától 12 ig lesznek a főgimnázium földszinti rajztermében.

A beiratás alkalmával minden rendes tanuló fizetni tartozik: 10 K beiratási-, 2 K ifjúsági könyvtári, 2 K ének-, 1 K kirándulási-, 1 K 50 f. értesítő-, 50 f. tinta- és 30 f. bizonyítvány bélyegdíjat; összesen 17 K 30 f-t; a magántanulók csak a beiratási-, értesítő- s bélyeg díjat fizetik.

A beiratkozásra a szülő vagy gyám kíséretében kell megjelenni és pedig az I. osztályba lépőknek legalább az elemi IV. osztály sikeres elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal vagy értesítőkönyvvel, állami anyakönyvi hivatalból kiállított születési s újraoltási bizonyítvánnyal; a II. vagy felsőbb osztályba lépőknek pedig az előbbi gimnáziumi osztály elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal.

Az V. osztályra jelentkezők szülei személyesen tartoznak kijelenteni, hogy fiuk a görög pótló tárgyakat választja-e? Görög nyelv tanulására csak az vállalkozzék, ki a nyelvekből, különösen a latinból jó eredményt mutatott fel. A görög pótló tanulásával a papi és nyelvtörténeti tanári szakokat kivéve bármely egyetemi pályára lehet lépni; külföldi egyetemre azonban csak a görög nyelv tanulásával vesznek fel.

A magántanulók is a rendes tanulókkal egyidőben iratkoznak be. Szept. 8. után csak a pozsonyi tanker. kir. főigazgatóságához címzett, 1 K. bélyeggel ellátott folyamodvány alapján vehető fel tanuló. — Az évi tandíj 48 K, mely okt. 15. dec. 1. márc. 15. és máj. 1. határidőkkel negyed évi részletekben fizetendő az igazgató által kiadott postatakarékpénztári lappal. Tandíjmentességért a főgimnázium igazgatóságához címzett bélyegtelen kérvénnyel szept. 10-ikéig lehet folyamodni szegénységi bizonyítvány csatolásával. Tanulók s tanítással foglalkozó egyének gyermekei megfelelő bizonyítvány esetén az engedélyezett tandíjmentességi százalékon felül is egészmentességben részesülnek, nem különben az állami gondozásban levő árvák is. Ugy szintén feltandíjmentességben részesítendőek azok gyermekei is, kik igazolják, hogy kettőnél több gyermeküket közép vagy felső iskolában taníttatják. Aki már tandíjmentességet nyert: azt mindaddig további folyamodás nélkül is megtartja, míg bizonyítványában vagy értesítőjében a rendes tárgyakból annyi, vagy több jó vagy jeles jegye van, mint elégséges. Elégtelen vagy kevésbé szabályszerű viseleti jegyet kapott tanuló mentességét veszti. Magántanulók tandíjmentességért minden egyes esetben külön folyamodhatnak az igazgatóság utján a vall. és közokt. minisztériumhoz.

Az intézetben négyes csoportokban heti 2 órában a jelentkezők hegedűt tanulhatnak. A III. osztálytól kezdve a gyorsírási tanulása is megkezdhető heti 3 órában. A zene díja évi 50, a gyorsírásé 20 K, szintén negyedévenként az igazgatónál fizetendő le. A rendkívüli tárgy tanulására jelentkezőt növendék évközben e tárgy tanulásától vissza nem léphet, illetőleg az évi díjat kifizetni tartozik.

Szegénysorsu, jó magaviseletű s előmeneteli tanulók a főgimnázium tanulóit segítő egyesülethez folyamodhatnak a beiratások napján iskolakönyvek adományozása végett. A használatra adott könyvek az iskola év végén sértetlenül visszaadandók.

Az iskolai évet megnyitó istentisztelet szept. 5. reggel 8 órakor lesz, utána az évi kezdő teendők ellátása; a rendes tanítások szeptember 6. kezdődnek.

A főgimnázium igazgatósága.

— A király születésnapja. A szokott kegyeletes módon ünnepelte meg Ipolyság közönsége királyunknak 86-ik születésnapját. A róm. kath. templomban az ünnepi misén megjelent Ivánka István főispán és Somogyi Béla cs. és kir. kamarás, alispán a vármegyei tisztikar élén, továbbá az itten székelő összes hatóságok és hivatalok vezetői, köztük Martinovich István kir. törvényszéki elnök és Kegye Sándor kir. tanácsos pénzügyigazgató tisztikaraikkal. Az ünnepi misét a himnusz rekesztette be, melyet az egész közönség együtt énekelt. A középületek fel voltak lobogozva.

— A főgimnázium köréből. A vallás és közoktatásügyi minisztérium Vaszkó Ákos kecskeméti állami főreáliskolai helyettes tanár az ipolysági állami főgimnáziumhoz helyezte át.

— A 19—50 évesek bevonulása. A honvédeimi miniszter rendelete értelmében mindazok az 1885. január elseje és 1897. december harmincegyediké között született népfelkelésre kötelezettek továbbá az 1865. január elseje és az 1877. december harmincegyediké között született és a népfelkelésről, vagy a hadiszolgáltatásról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett, de ebből a szolgálatból időközben elbocsátott magyar állampolgárok, munkások kocsisok, napszámok stb.) akiket a népfelkelési bemutató szemlén népfelkelési felülvizsgálaton, pótszemlén népfelkelői fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, az 1916. évi *augusztus huszonnyolcadikán* — amennyiben nincsenek névszerint fölmentve — a népfelkelési igazolványi lapon föltüntetett magyar királyi honvédekiegészítő, illetőleg császári és királyi kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére *népfelkelői tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak*. Azok az említett születési évfolyamokba tartozó egyének, akiket önkéntes belépés folytán — akár mint egyévi önkénteseket is — besoroztak a megjelölt napig, szintén az 1916. évi augusztus huszonnyolcadikáig kötelesek bevonulni.

— A tanügyi köréből. Jankovich Béla dr. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Draskóczy Virszin dési állami polgári iskolai tanítónőt a győri m. kir. állami elemi iskolai tanítóképző intézetbe rendes tanárnővé nevezte ki. — Az állami tanítói karban a következő új kinevezések történtek: az elhalálozás következtében megürült bakaszenesi állami tanítói állásra Fedor Lajos tanítót, az áthelyezés következtében megürült egyik nagymarosi tanítói állásra Heyer Róza tanítónőt, a másikkra pedig Kapiller Ferenc felsőmaronhegyi rk. tanítót neveztek ki, Balázs Janka nagymarosi áll. iskolai tanítónőt pedig a cinkota-ehmantelepi áll. el. iskolához helyezték át. — A vallás és közoktatásügyi miniszter az 1913. évi XVI. tc. 28 §-a alapján Szikszay József tergenyei rk. tanító részére 400 k. személyi pótlékot utalt ki, Tóth István ipolykeszi tanítót pedig a III. fizetési osztály 1-ső fokozatába léptette elő.

— Iskolák állami segédelme. Jankovich Béla vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter az ipolyveci evangélikus és a helembei r. kath. iskola részére 3000-3000, az ipolynyei rk. iskola részére pedig újlag 5000 kor. állami segédelmet folyósított.

— A főegyházmegye köréből. A főegyházmegyei hatóság Majoros Károly ipolytölgyesi káplánt fővárosi hitoktatóvá nevezte ki.

— A 37—50 évesek pótsorozása. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében a 37—50 éves népfelkelők bemutató szemlét vármegyénk területén következő határnapokon fogják megtartani a járási székhelyeken:

Szob aug. 29. 30.
Vámosmikola szept. 9. 10.
Ipolynyék szept. 12. 13.
Ipolyság szept. 14. 15.
Korpona járás szept. 17.
Korpona város szept. 18.
Bát szept. 5. 6.

A bizottság katonai elnöke Peterdy László m. kir. honvédelezredes, polgári elnöke Herczeg Vince. A sorozó tisztet és orvost a m. kir. pozsonyi IV. honvédkerületi, illetőleg Bábban a cs. és kir. katonai parancsnokság rendeli ki.

— **A Vörös-Kereszt Egyletnek.** Augusztus 18-án a király születés napjára szeretet adomány címén Kinszky Józsefné urasszony 142 koronát szolgáltatott kezünkhez, — mely összeget a Magyar Szent-Korona-Orsz. Vöröskereszt Egyletéhez juttattuk. Hálás köszönet a nemes adakozóknak és mély elismerés a fáradhatatlan gyűjtőnek. Az előljáróság nevében *Droszt Artur* a nagyközség főjegyzője.

— **Diákkirándulás Visegrádra.** Az ipoly-sági állami főgimnázium növendékei e hó 17-én Barczán Endre igazgató, Kis Kálmán és Kucsera Rezső tanárok vezetése mellett kirándultak a gyönyörű Visegrádra, Párkányánán át reggel fél tíz órakor érkeztek Nagymarosra, hol Binder Lajos a nagyközség agilis főjegyzője, fogadta őket, ki lekötölező készséggel hasznos utbaigazitásokkal volt segítségére a kirándulóknak. Nagymarosról propelleren hajóztak át Visegrádra, hol Metzker Károly, a nagymarosi-visegrádi takarékpénztár igazgatója várta őket, ki az igazgató felkérésére nagy szeretetreméltósággal vállalkozott az általa összeállított program szerint a kalauzolás farsztó szerepére. Az ő vezetésével megtekintették Visegrádon az ősi kápolnát, hol azelőtt a király visegrádi vadászatai alkalmával csöndes áhitatát végezte, a Salamon királyról elnevezett torony maradványait, melyeket most korhűen restaurálnak, majd a várhegy északnyugati lejtően felhaladt a tetőn levő, még ma is sokat beszélő romokhoz. Szinte áhitatos figyelemmel hallgatták a kirándulók Metzker Károly szakszerű, nagy történelmi tudásról tanuskodó magyarázatait, ki plasztikus, színes előadásával lelki szemek elé idézte azon, a ma már legendává kristályosodott eseményeket, melyek az Anzúk és Mátyás király dicsőséges korából Visegrád minden köréhez, minden fűszálához tapadnak. A dicső múlt emlékei fölött való édes elborongás után a kirándulók nem győztek eléggé gyönyörködni abban a festői kilátásban, mely a remek napfényes időben a romok csucsaról Nagymarosra és a szomszédos vármegyékre is kitarult. Délután két órára leereszkedtek a Mátyás király kedvelt, s a szájhagyomány által nevével elnevezett forráshoz, hol megebédelték és meg pihentek. Délután propelleren visszahajóztak Nagymarosra, honnét Vácon át az éjjeli vonattal érkeztek haza Ipolyára. Felejthetetlen szép élmények mellett, a meleg elismerés érzetével teltek el Binder Lajos Nagymaros főjegyzője és Metzker Károly takarékpénztári igazgató iránt, kik lelkes odaadással és páratlan előzékenységgel tették teljessé a kirándulás szép sikerét.

— **A távirat drágulása.** A kereskedelmi miniszter most kiadott rendeletében a távirási díjakat, ez évi augusztus 15-től kezdődő hatálylyal a következőképpen állapítja meg: A belföldi forgalomban, továbbá Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával való forgalomban egy szó díja nyolc fillér, de a legkisebb díj táviratonként egy korona. Ugyanez a díj érvényes ezenül a helyi és szomszédos forgalomban, továbbá a magyar-osztrák csapatok által megszállott orosz, szerb és montenegrói területekre is. Hirtáviratok díja, igazolvánnyal ellátott tudósítók részére a belföldön szavankint három fillér, Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával szavankint négy fillér, de mindhárom viszonylatban a legkisebb díj egy korona Németországgal való forgalomban egy szó díja tíz fillér, de a legkisebb díj táviratonként egy korona. A felemelt tarifát alkalmazzák a szavak száma szerint fizetett különleges szolgálatoknál is, pl. választás, vételjelentés stb. Az egyéb különszolgálatokért járó mellékdíjak kiszámításának módja (pl. többszörösítési díj, sürgős kezelés, összeolvasás, küldőncdíj, postai értesítés, a telefonon való közvetítés ugy a feladásnál, mint az érkezésnél stb.) egyelőre nem változik.

— **Polgári fiúiskola Nagymaroson.** Vármegyénk középfoku állami iskolái az 1916/17. tanévtől kezdődőleg eggyel szaporodtak, amennyiben Jankovics Bela dr. valóság és közoktatásügyi miniszter Nagymaroson az egy esztendeig fenállott magán polgári iskola helyébe fokozatosan fejlődő állami polgári fiú iskolát állított fel, amelynek fenntartásához a község is hozzájárul. Az új polgári fiúiskolához *Aágh* József és *Aágh* Józsefné salgótarjáni állami polgári iskolai tanítókat helyezte át; előbbi lett megbízva az igazgatói teendőket ellátásával. Az iskola

zavartalan megnyitása s működhetése érdekében a szükséges intézkedések megtétek. Egyelőre az első osztály nyílik meg, a többi ezután fokozatosan a község által 5 év alatt modernül felépítendő új iskolaépületben létesítik. Az új kulturisztületre felhívjuk különösen az érdekelt vidék szüleinek a figyelmét.

Az új intézetben a beiratások szeptember hó 1, 2, 4 és 5-en lesznek, mindenkor d. e. 8—12 óráig az intézet helyiségében. A polgári iskola I. osztályába azokat a tanulókat veszik fel, kik 9 életévüket betöltötték s az elemi népiskola IV. osztályának sikeres elvégzését vagy nyilvános tanítványaival nyert bizonyítvánnyal, vagy pedig felvételi vizsgálatot igazolják. A beíratásra jelentkező tanulók szülei vagy azok helyettesítői kíséretében tartoznak megjelenni és bemutatni születési, iskolai és újraoltási bizonyítványukat. Beíratáskor a következő díjak fizetendők: beíratási díj 3 kor., tandíj 20 kor., könyvtárra 1 kor., értesítőre 1 kor. és kirándulási alapra 1 kor. összesen 26 korona. Tandíjmentességért folyamodhatik szegénységi bizonyítvány alapján az oly tanuló, kinek magaviselete kifogástalan és a kinek kettőnél több elégséges osztályzata nincs. Kérvényező csak a tanuló szülője vagy ennek helyettese lehet. A kérvény Hontvármegye kir. Tanfelügyelőségéhez intézendő s a beíratás alkalmával az igazgatónál nyújtandó be. A kérvény bélyegmentes. Tanároknak, tanítóknak s állami tisztviselőknak szegénységi bizonyítványt nem kell esatozni, csak hogy az esetben a kérvény bélyeg köteles. Az iskola ügykörébe tartozó mindennemű felvilágosítási készséggel megad az iskola igazgatója: *Aágh* József.

— **Az óvás felvételének határideje.** A kormány a 2648. számú rendelete értelmében a lejárt, valamint az 1916. évi november hó 30. napjáig bezárólag lejártó váltó, kereskedelmi utalvány és közraktári jegy tekintetében a fizetés végetti bemutatásra és a fizetés hiánya miatti óvás felvételére a 2837—1915. M. E. számú moratórium feloldó rendeletben és az ezt kiegészítő 3926—1916. M. E. 532—1916. M. E. és 1547—1916. M. E. számú rendeletekben vagy a törvényben megszabott határidő 1916. évi december hó 4. napjáig bezárólag meghosszabbíthatik. Ugyanezen idő alatt történhetik az említett papírok tekintetében a névbecsületesi fizetés végetti bemutatás. A rendelet nem érinti a halasztás alá eső váltók, kereskedelmi utalványok és közraktári jegyek tekintetében a moratóriumi rendeletekben és a moratórium feloldó rendeletben megállapított szabályokat. A rendelet szeptember elsején lép életbe és hatálya Horvát-Szlavonországra is kiterjed.

— **Földbirtokosainak figyelmébe ajánljuk a közeledő őszi buzavetés alkalmával dr. Keleti és Murányi újpesti cégnek mai *Corbin* hirdetését, annyival is inkább, mert a rézgálic buza csávázáshoz lényegesen drágább és alig kapható.**

— **A hősi halál igazolása.** A m. kir. belügyminiszter köztudomásra hozta, hogy hadbavonult katonai és polgári egyének hagyatékainak tárgyalása nemcsak az állami halálozási anyakönyvek, hanem bármely katonai hatóság által kiállított hivatalos bizonylat vagy a hivatalos veszteséglistástrom alapján is fogantatható. A belügyminiszter emélfogva 48.211. számú rendeletében felhívja az összes katonai parancsnokságokat és hatóságokat, hogy valakinek elhalálozásáról csak az esetben állítsanak ki hivatalos bizonylatot, ha az illetőnek halála minden kizáró módon és hiteitrdemlően meg van állapítva mivel a hamis adatok közlése súlyos következményeket von maga után.

— **Villámcsapás emberhalállal.** E hó 12 én délután az eső elől a vámosmikolai uradalmi bérnökség intézője az egyik gazdatiszttal a perőcsényi pusztai akolba húzódott, de ott voltak akkor a béresgazda és juhászgazda meg néhányan. Nagyot villámlott, a melyet hatalmas dörrenés követett, mire nagy lármával hangzott, hogy ég az akol. Még csak annyi idő maradt, hogy az ott levők kimenekültek, a

juhokat kihajtották, de még a gyors intézkedés dacára is 8 darab juh és 2 sertés benn égett. A tűz eloltásáról szó sem lehetett, szerencsére szélesend lévén a foganatosított óvintézkedések következtében a tűz terjedését meggátolták. A villám emberáldozatot is követelt, mert a küszöbön meghuzódott, munkára kiadott szerb internáltat agyonütötte, míg a mellette ült hadifogoly oly sérülést szenvedett, hogy az ipoly-sági közkórházba kellett szállítani. A bérnökség kára 20860 kor.

— **Halálos szerencsétlenség.** Dobra Gyula 9 éves fiút Garampádon a cséplőgép járgánya elkapta. Halálos zuzódásaiba belehalt.

Levél

egy névtelen kártya küldőjéhez.

Tisztelt Uram, Asszonyom vagy Kisasszony! Ön irt e napokban egy nyílt kártyát nekem, melyre — pardon ez inkább halvány, mint tulzó jelzőért — otromba sorok vannak írva, nyilvánvalóan azzal a sérteni kívánó szándékkal, hogy feketére fessen és nevetségessé tegyen azok előtt, akiknek kezén a kártya utközben átmev.

Tisztelt Uram, Asszonyom vagy Kisasszony — így írom, kénytelen vagyok így írni, mert mint a helyi viszonyokká ismerős, kénytelen vagyok a névtelen lap írójáról mind a három lehetőséget feltételezni, bár bevallom hogy a magam kissé idealizmussal kevert gondolkozása mellett, alig tudom egy női számban elképzelni a leirt sorokat, — tisztelt Uram Asszonyom vagy Kisasszony ön nemcsak végtelenül szegény lehet ott belül, hanem kétségtelen dühében szerfelett tehetetlen is, hogy a sértésnek, mert ön annak hiszi, ezt a leggyámoltalanabb és már nem is divatos, bár meg mindég leggyávább formáját választja, a névtelen nyílt lapot. Hát ön nem tudja, hogy ez itt már évek előtt volt divatban, amikor alig volt ember, akinek nem küldtek volna egyet-egyet? Hol élt akkor, hogy ön nem tudja, mennyire megszoktuk már ezeket alapokat, miket a bátor névtelenek irtak s a végén már annyira vártuk, mint a vasárnapi viclapokat, mert ez volt a mulatságunk, bár kétségtelen, hogy többb szellem volt azokban, mint az ön gyámoltalan soraiban.

Tehát a divattól is emaradt — ezért is hiszem, hogy ön inkább férfi mint nő — de a haragján sem könnyíthetett, mert ön egész bizonyosan tudja a sorai hazugságán kívül azt is, hogy, az ilyen gyerekes és könnyű feyverek, meg nálamnál gyengébb egyéneiségi fizert sem banthatnak s így feltételeznem kell, hogy mégis azért a két, három emberért írta, akik ezt a nyílt kártyát esetleg elolvasták. Az pedig azt mutatja, hogy ön igen alacsony, kulturájú, mert önnek tudnia kell es látnia, ha nem is áll a tükör elé, hogy gonosz emberek vannak, s hogy itt a kisvárosban is van több önhöz hasonló kicsiny ember, aki kapva-kap a csunyan, a rosszon a hazugságon, amit másokra mondanak, s kritika nélkül elhiszi, mert szüksége van a szegénységében a káröröm pillanatnyi melegére, mely az ő egyetlen öröme. De nem fél-e ön attól, hogy ilyen hullámok, melyeket ön ellenem ver piszkos kézzel, ön, aki nálam kétségtelenül gyengébb jellemű, mert elutda ezt a kártyát küldeni — sokkal könnyebben érhetik, mint engem. Bizonyára félt, mert ha nem félne ilyes mitől, oda merne volna írni a nevét is.

De kétszeresen gonosz a szándéka most, mikor háboru van odakint, mikor emberek halnak meg a boldogságunkért, az önéért is, mikor a haragcsoknak is meg kell békülniök, a gögőseknek is meg kell alazkodniök s az idegeneknek is meleg szívvvel kell össze hajolnok, hogy elbirhassuk a jelen gondját, a jövő munkáját, hogy kivirágozhassék a sz retet, amellyel össze kell fognunk, ha tisztességesen akarunk élni — s amely nélkül el nem jöhet az az aranyos öröm, melyről most mindnyajan álmodunk; s ön most haraggal és gonosszággal fordul ellenem s másokban is ezt akarja felkeltetni?

Latja Uram, Asszonyom vagy kisasszony, nagyon elszomorodtam az ön kártyáját elolvastva a sors igazságtalanságán; mert arra gondoltam, mennyi derek ember, férfi, asszony, leány pusztu el most a feyverektől, mennyi önnél szebb, jobb, okosabb értékesebb ember hat meg most a jövőért, az ön jövőjéért is, aki aza att névtelen kártyákat írogat. Nagyon elszomorodtam, mert félek, hogy ön csak egy a sok közül, aki itt maradt, hogy még nagyon sokan fognak jók és derek emberek elpusztulni és ön és önhöz hasonló sokan fognak itt maradni a békére, ön és önhöz hasonló gonoszok, akikért nem érdemes meghalni, akik tovább fognak alattomoskodni és gonoszokdni a békés jövőben is, melynek jóságért és tisztaságáért, ma annyi vért adunk, annyi szép életet.

Ez az én válaszom az ön nyílt kártyájára.

Rácó Pál.

NYILTTÉR.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazok a kik mint szóval ugy írásban szivesek voltak jól eső részvétteket fiam illetve testvérünk elhunytá alkalmával kifejezni, fogadják őszinte és hálas köszönetünket.

Ipolyság, 1916. augusztus 16.

Száder család.

Pr. 429. 1916. szám.

Hirdetmény.

Az ipolysági kir. tszék közhirrre teszi, hogy a szudi 1 számú tkben irt 1 sorsz. 7 hrsz. ingatlanból a szudi állami elemi népiskola céljaira szükséges ingatlan rész kisajátítása iránt Szud község előjárósága által indított ügyben a kártalanítási eljárás megkezdésére határ napul 1916. évi augusztus hó 31-ik napjának d. e. 9 óráját Szud község község-házához tüzte ki.

Az ismeretlenek és távollevők részére gondnokul dr. Keviczky Dániel ipolysági ügyvédet nevezte ki.

A kikötött határnapra a kisajátítót a kisajátítást szenvedő tulajdonosokat az összes telekkönyvi érdekelteket a gondnokot a törv. következmények terhe alatt azzal idézi meg, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem gátolja.

Ipolyság, 1916. július 14.

Martinovich sk.
t. elnök.

Dégel sk.
kt. bíró

1-3

Hirdetmény.

Mely szerint alulírott ezennel közhirrre teszem, hogy Schmidl Mór ipolysági cég árverés alá bocsájtja a Horn Kálmán és Reiner Bertalan rimaszécsi lakosoktól eredő huszonhárom darab részint fehér, részint tarka színű tehenet, melyek Ipolyságon 1916. évi augusztus 22-én d. u. 3 órakor Ipolyságon Schmidl Mór cégnek a vasut mellett fekvő fatelepe melletti istállójánál az ipolysági kir. közjegyző közbenjöttével a legtöbbet ígérő részére készpénz fizetése mellett el fognak árvezetetni. — Az árverés alá kerülő állatok árverés előtt a venni szándékozók által a Schmidl Mór cég fent jelzett istállójában megtekinthetők.

Kelt Ipolyságon, 1916. évi augusztus 17-én.

Wiiheim Károly dr.
mint Schmidl Mór ipolysági cég ügyvédje.

Eladó.

Méltóságos Thék Endre ur iontói gazdaságában 45 drb 1^{1/2} éves tenyésztésre kiválóan alkalmas, szépen fejlődött

mangolica tenyész koca.

Vételre vonatkozó bővebb értesítést ad gazdasági intézőség.

Nagyszerűen bevált a harcótéren küsdöknél és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghülés, rheuma, köszvény, influenza, terek-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótleka.

Üvege K -80, 140, 2-

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlanhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 5. Naponkénti szétküldés.

Földmivesiskolát végzett gazdatiszt vagy ispán

kerestetik felvidéki gazdaságba, október 1-i belépésre.

Cim a kiadóhivatalban.

2-3

Gyógyi viz megint kapható!

Friss töltés kapható minden pénteken a forrásnál a depotban és minden nap Királyfián a kastélyban.

6-13

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

Gép-, henger- és autóolajat gépsziradékat, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

dísznözsir szalonna- és olajnagykereskedők

Budapest, IX., Hentes-u. 17. Sürgőnycim: WEISSEFETT Budapest. Interurban telefon: József 14-50.

6 10

ŐSZI
VETÉSHEZ

Corbin magesávázószer változatlan áron kapható. Corbin megóvja a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, férgektől. Egyszerű használati utasítás. Ezerszeresen kipróbálva, kitűnő bizonyítványok. — Olesó.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

Rendeléseket és kérdezősködések idejekorán kérünk.